

2025. aasta TEGEVUSARUANNE

ÜLDINE TEAVE, JUHTIMINE JA ORGANISATSIOON

Mittetulundusühing Eesti Audiovisuaalautorite Liit (EAAL) on loodud 02.07.1999. aastal. EAALi põhitegevusalaks on audiovisuaalsete teoste autorite ja nende pärijate varaliste õiguste kollektiivne esindamine ja autorite õiguste ning huvide kaitse.

EAAL esindab järgmisi audiovisuaalse teose autoreid: **režissöör, stsenarist, dialoogi autor, operaator, kunstnik.**

EAALi liikmed on audiovisuaalteoste autorid, kes osalevad ühingu tegevuses. Autorid, kes ei osale ühingu tegevuses, kuid on volitanud EAALi oma õigusi teostama, on kliendid. Autori surma korral säilib liikmestatus kuni pärijate õiguste vormistamiseni, mille järel teostatakse õigusi kliendilepingu alusel.

Seisuga 31.12.2025 oli EAALil 461 liiget ja 151 klienti.

EAAL tegutseb kollektiivse esindamise organisatsioonina ning on volitanud **Eesti Autorite Ühingu** (EAÜ) teostama kasutusõiguste vahendamist ning tasude kogumist ja väljamaksmist. EAALi juhatus koostab tasude jaotamise põhimõtted, mis kinnitatakse üldkogul ja edastatakse EAÜle rakendamiseks. EAÜ kaudu kogutud ja väljamakstud tasud kajastuvad EAÜ majandusaasta aruandes. EAÜ tegevus audiovisuaalautorite õiguste teostamisel on täpsemalt kirjeldatud EAÜ aruandes, millele viidatakse ka EAALi läbipaistvusaruandes.

EAALi kõrgeimaks organiks on liikmete **üldkogu** (üldkoosolek mittetulundusühingute seaduse mõttes). Antud aruandeperioodil toimus 1 korraline EAALi üldkoosolek (09.06.2025).

EAALi tegevust juhib **juhatus**, mille liikmed valitakse kolmeks aastaks. 2024. aastal 10. juunil valiti EAALile **7-liikmeline juhatus**, kuhu kuuluvad: Liina Triškina-Vanhatalo (juhatuse esimees), Kaupo Kruusiauk, Hele-Riin Pihel, Ülo Pikkov, Martti Helde, Mattias Veermets ja Kristina Lõuk. Aruandlusperioodil toimus 5 juhatuse koosolekut. Lisaks toimus otsustamine jooksvalt elektrooniliste vahendite kaudu, mis võimaldas operatiivset juhtimist.

Järelevalvet EAALi tegevuse üle teostab **revisjonikomisjon**, mille liikmeteks valiti 2024. aastal Marta Pulk ja Kadriann Kibus.

Järgmised juhatuse ja revisjonikomisjoni valimised toimuvad 2027. aastal.

KOGUTUD TASUD

2025. aastal esitas EAÜ audiovisuaalsete teoste kasutajatele **litsentsitasude eest arveid kokku 1 283 721,26 euro** ulatuses, **sellest 1 062 107,78 eurot on autoritasud**. Võrdlevalt oli 2024. aastal regulaarne litsentsitasude laekumine 1 221 469,71 eurot, millest 969 688,34 eurot moodustasid autoritasud. Laekumine 2025. aastal oli stabiilne, näidates mõõdukat kasvu, mis tulenes peamiselt teenusepakkujate kliendibaasi muutusest ja teenuste hinnatõusust.

Muudest allikatest laekus 2025. aasta eest autoritasudena:

- GLA (*General Licencing Agreement*) tasud summas **62 437,89 eurot**;
- erakopeerimise hüvitis summas **167 190,58 eurot**;
- välisriikidest kogutud tasud summas **26 252,43 eurot**;
- Autorihüvitusfondilt laekunud tasu summas **1704,11 eurot**.

TASUDE JAOTUS JA JAOTUSFOND

Tasude jaotamine toimub EAALi juhatuse koostatud ja üldkogu kinnitatud jaotuspõhimõtete alusel, mida rakendab EAÜ.

Seisuga 31.12.2025 oli **väljamaksmata tasusid kokku 705 087,39 eurot**, mis moodustus järgmistest tasudest:

- mitteliikmetele 2023. aastal kogutud tasud summas **107 736,92 eurot**, mis läheb EAALi liikmete vahel jagamisele ja väljamaksmisele 2026. aastal;
- mitteliikmetele 2024 kogutud tasud summas **107 432,84 eurot**;
- Eesti territooriumil 2022-2024 kaabellevis edastatud kanalite, kellega puudub kontakt (Venemaa, RAO) või leping, litsentsitasu summas **71 538,79 eurot**. Sellest 2022. aasta osa (2023. aasta jaotusest) 23 382,48 eurot läheb EAALi liikmete vahel jagamisele ja väljamaksmisele 2026. aastal.
- Eesti territooriumil 2022-2024 kaabellevis edastatud kanalite autorikategoriate, keda välisühingud ei esinda, litsentsitasu **283 798,46 eurot**. Sellest 2022. aasta osa 92 068,52 eurot vabaneb 2026. aasta väljamakseks.
- GLA saldos **8030,05 eurot** (GLA on kaabellevis olevate riikide kanalite raha, kellega leping puudub);
- Surnud liikmetele 2019-2025 jaotustest pärit autoritasud **73 683,28 eurot**.
- Selliste liikmete tasud, kellelt ei ole saadud uuendatud pangakonto andmeid summas **5916,67 eurot**.
- Liikmete tasud, kelle honorar ei ületanud 2025. aasta jaotuses 30€ väljamakse piiri summas **887,82 eurot**.
- Autorihüvitusfondilt saadud tasud 2021-2025 **5562,61 eurot**.
- SKF **40 499,95 eurot** (SKF on välisorganisatsioonidega sõlmitud lepingute alusel nendele väljamakstavast tasust kinni peetav 10% eraldis, mis suunatakse sotsiaal-kultuurilisse fondi)

2026. aastal jaotamiseks moodustatud jaotusfond on 1 498 039,19 eurot (2025. aastal 1 451 619,31 eurot).

VÄLJAMAKSED

2025. aastal maksti Eesti autoritele autoritasusid kokku **791 728 eurot** (2024. aastal 649 879 eurot). Väljamaksete kasv oli ligikaudu 22%, mis tulenes nii kogutud tasude suurenemisest, varasemate perioodide tasude ümberjaotamisest kui ka jaotuspõhimõtete muutmisest.

Keskmine väljamakse ühe autori kohta oli 1 905,64 eurot, mediaanväljamakse 571,23 eurot, mis peegeldab audiovisuaalteoste kasutusmustrite varieeruvust.

Välisorganisatsioonidele maksti tasusid kokku 391 618,57 eurot (2024. aastal 430 097,41 eurot)

VAHENDUSTASUD JA EAALI TULUD

EAALI tulud kujunevad peamiselt audiovisuaalteoste kasutamise eest kogutud tasudelt arvestatavatest vahendustasudest, mida kogub ja arvestab EAÜ vastavalt EAALI ja EAÜ vahelisele koostöölepingule.

Kuni 2025. aastani toimus EAÜga arveldamine kord aastas eelneva kalendriaasta eest. Uue koostöölepingu alusel toimub arveldamine alates 2025. aastast kvartalipõhiselt jooksva aasta eest. Ülemineku tõttu kajastuvad 2025. aasta tuludes kahe perioodi vahendustasud, mistõttu olid tulud tavapärasest suuremad.

EAAL tulu aruandlusperioodil oli 203 958 eurot, mis koosnes:

- 2024. aasta vahendustasust summas **86 268,50 eurot**;
- 2024. aasta SKF eraldisest summas **45 195 eurot**. SKF on välisorganisatsioonidega sõlmitud lepingute alusel nendele väljamakstavast tasust kinni peetav 10% eraldis, mis suunatakse sotsiaal-kultuurilisse fondi;
- 2025. aasta I-III kvartali vahendustasust summas **51 196,26 eurot**;
- 10%-lisest eraldisest EAALI 2023. a erakopeerimise hüvitisest summas **18 878 eurot**, mis vastavalt EAALI üldkogu 10.06.2024 otsusele suunati EAALI ühisfondi, kuid mille osas jäi EAÜle arve esitamata;
- hoiuseintressist summas **2420 eurot**.

KULUD JA FINANTSSEIS

EAALI kulud 2025. aastal olid 122 927 eurot (kinnitatud eelarve 140 129 eurot).

Peamised kulud olid:

- juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete tasud summas **23 726,53 eurot** (bruto);
- tegevjuhi ja huvikaitse spetsialisti/juriidilise nõustaja töötasud summas **35 932 eurot** (bruto);
- sotsiaalmaks summas **19 975 eurot**;
- Uuringu “Millist huvikaitset vajab Eesti audiovisuaalteose autor” tellimine summas **4800 eurot**. juriidilise teenuse tellimine summas **7092 eurot**;
- muud halduskulud (sh IT-teenused, raamatupidamine, liikmemaksud, välislähetused).

2025. aastal moodustas EAALi **ühisfondi tegelik kulu 31 873 eurot** (planeeritud 47 107 eurot), hõlmates peamiselt juriidilise toe pakkumist liikmetele, juriidilise auditi ja EAÜ koostöölepingu sõlmimise kulusid ning huvikaitse mandaadi laiendamise seotud kulusid.

EAAL ei oma kinnisvara ega aktsiaid ning varasid ei investeer. Alates 03.06.2023 on EAAL käibemaksukohustuslane.

PEAMISED TEGEVUSED ARUANDLUSPERIOODIL

09.04.2025 allkirjastati **EAÜ ja EAALi uus koostöölepe**, mis kehtib tagasiulatuvalt alates 01.07.2024. Leping kehtib kuni 30.06.2026 ja pikeneb automaatselt iga kahe aasta järel. Vahendustasude määrad kehtivad sama kuupäevani, edaspidi saab neid ja jaotusproportsioone kokkuleppel kord aastas muuta.

Aruandeperioodil oli keskseks teemaks erakopeerimise tasumäärade ajakohastamine, kuna kehtivad tariifid ei vasta enam majandusolukorrale ega õiglase hüvitise eesmärgile. Kollektiivse esindamise organisatsioonid esitasid ühised ettepanekud tariifide muutmiseks ning osalesid aktiivselt seadusloome aruteludes.

EAAL osales **Eesti filmi teekaardi** koostamises, mis on valdkonnaülene kokkulepe peamiste arengusuundade ja eesmärkide määratlemiseks. Teekaart toetab filmivaldkonna koostööd ning riigi strateegiliste otsuste kujundamist. EAALi esindas töörühmas Liina Triškina-Vanhatalo.

Aruandeperioodil laiendati **EAALi huvikaitse mandaati**, tuginedes audiovisuaalautorite vajaduste uuringule (Stories for Impact uuring "Millist huvikaitset vajab Eesti AV autor"), mis tõi esile vajaduse terviklikuma ja järjepidevama esindatuse järele. Uuringu järelduste alusel kinnitati üldkogul uus põhikiri ning ajakohastati liikme- ja kliendilepingud, muudatustele saadi kooskõlastus Patendiametilt. Mandaadi elluviimiseks tugevdati organisatsiooni võimekust, sh värvati huvikaitse spetsialist. EAAL osales aktiivselt autoriõiguse seaduse muutmise aruteludes, kujundas seisukohti ning esitas ettepanekuid audiovisuaalautorite õiguste kaitseks, sealhulgas isiklike õiguste regulatsiooni osas. Aruandeperioodil alustati ka Hea Tava läbirääkimiste ettevalmistamist audiovisuaalvaldkonna osapoolte vaheliste lepinguliste suhete korrastamiseks ning arendati rahvusvahelist koostööd, osaledes SAA ja FERA töös ning rahvusvahelistes aruteludes.

2025. aastal **täiendati tasude jaotamise mudelit**, võttes kasutusele kanalikoefitsiendi, mis arvestab telekanalite erinevat vaadatavust ja turumahtu ning võimaldab õiglasemat tasujaotust. Samuti uuendati VOD-teenuste punktiarvestust vastavalt vaatamiskordadele ning täpsustati televisioonis kasutatud teoste arvestust nende pikkuse ja žanri alusel.

Lisaks korrastati teoste liigitus ja žanrimääratlus ning ajakohastati autorikategooriate vaheline jaotuseeskiri, et tagada jaotuse parem vastavus tegelikule kasutusele ja valdkonna praktikatele.

2025. aastal **arendati kasutajaliidest**, täiendades jaotusprotsessi (sh kanalikoefitsiendi komponendi loomine), parandades autorite võimalusi jaotuses osalevate teoste kontrollimiseks ning korrastades teoste andmestikku ja varasemate jaotuste andmete kättesaadavust.